

PREGLEDNICA PODANIH PRIPOMB ZA

Podnebni zakon

Predlagatelj in kontaktna oseba:	Naslov in telefon:	Datum:
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, koordinator Plan B za Slovenijo kontakt Aljoša Petek IPoP - Inštitut za politike prostora, koordinator Mreže za prostor, kontakt Senka Šifkovič	aljosa.petek@pic.si , 01 521 18 88 senka.sifkovic@ipop.si , 590 63 683	14.11.2023

Št. člena in odstavka	Predlog spremembe predlagane določbe	Utemeljitev
1. člen (nov prvi odstavek)	<p>Doda se prvi odstavek, ki glasi: »Podnebne spremembe predstavljajo grožnjo obstoju človeštva in izredne razmere, ki narekujejo čimprejšnje doseganje podnebne nevtralnosti tudi na ozemlju Republike Slovenije.«</p> <p>Sedanje besedilo postane drugi odstavek.</p>	<p>Pomembno je, da zakon na deklarativni ravni poudari resnost podnebnih sprememb in s tem skozi nacionalni predpis približa prebivalcem to dejstvo, ki temelji na znanstvenih podlagah. Država namreč varuje ustavno pravico do zdravega življenjskega okolja in to zagotavlja z zakoni. Pri tem ne gre samo za reševanje enega od družbenih problemov, temveč za permanentne izredne razmere (podnebne in okoljske izredne razmere je že leta 2019 razglasil Evropski parlament). Podnebne spremembe kot eksistenčno grožnjo opredeljuje tudi prva točka</p>

		preambule Evropskih podnebnih pravil (Uredba (EU) 2021/1119). Zato je pomembno, da zakon tudi na deklarativni ravni prepozna resnost razmer.
2. člen (prvi odstavek, 4. točka)	Predlagamo, da se zaradi kasnejšega sprejema Podnebnega zakona upošteva že nova direktiva 2023/2413, ki stopi v veljavo 20.11.2023: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413&qid=1699343549848	
3. člen (prvi odstavek)	V prvem odstavku se med pridevniki doda še »pospešeno«.	Glede na stanje razkoraka med dejanskimi in potrebnimi ukrepi menimo, da je namen zakona tudi, da se podnebni ukrepi pospešeno izvajajo.
3. člen (tretji odstavek)	V tretjem odstavku se prva točka spremeni tako, da se glasi: »razogljičenje in doseganje podnebne nevtralnosti v Republiki Sloveniji najkasneje do leta 2040, tako, da se do leta 2030 zmanjšajo izpusti toplogrednih plinov za 65% glede na leto 2005.« V tretjem odstavku se doda novo točko, ki se glasuje "izstop iz premoga, torej prenehanje obratovanja vseh blokov termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) in pridobivanja lignita, v Savinjsko-šaleški regiji najpozneje v letu 2030"	Cilje doseganja podnebne nevtralnosti pred 2050 imajo v svojih zakonih že Švedska (podnebna nevtralnost do 2045), Finska (podnebna nevtralnost do 2035), Nemčija (podnebna nevtralnost do 2045), Avstrija (ambicija podnebna nevtralnost do 2040). Šesto IPCC poročilo je generalni sekretar Združenih narodov opredelil kot vodnik za preživetje človeštva, ki narekuje, da se ne odrečemo doseganju cilja ustavitve segrevanja zemeljskega površja na 1,5 °C nad predindustrijskim obdobjem, razvite države pa bi morale doseči podnebno nevtralnost do 2040

		<p>(tako svetuje tudi EU podnebno svetovalno telo). Posledice podnebnih sprememb so se opazno intenzivirale od izdaje predhodnega IPCC poročila, o povečanem številu naravnih nesreč poročajo tudi Združeni narodi. Zaradi velikega razkoraka med potrebnim ukrepanjem za doseg ciljev Pariškega sporazuma in ukrepanjem, ki ga narekujejo aktualna EU in nacionalna podnebna politika, moramo blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje načrtovati kot urgentno krizno načrtovanje in se glede na dane znanstvene ugotovitve in projekcije pridružiti najbolj ambicioznim državam ter zaostri nacionalni cilj na doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2040 (možnosti doseganja tega cilja – CAN Europe). Temu ustrezno je potrebno določiti tudi cilj zmanjšanja emisij TGP do leta 2030, ki mora biti 65 % glede na leto 2005 (v skladu s šestim poročilom IPCC). Na potrebnost določitve ambicioznih in določnih podnebnih ciljev v Podnebnem zakonu je opozorilo tudi nemško Ustavno sodišče kot edino pravično glede prihodnjih generacij.</p> <p>Hiter izstop iz premoga je ključen, da preprečimo nevarno segrevanja planeta. Vsaka letnica po letu 2030 pa bi tudi v Sloveniji povečala tveganje za nenačrtovano zaprtje elektrarne in delavce</p>
--	--	---

		izpostavila nejasni usodi. Vemo, da že danes TEŠ dela milijonske izgube. Ekonomska situacija bo postajala zaradi dvigovanja cen CO ₂ , usihanja denarne pomoči EU ter razvoja sončne in vetrne energije, le še bolj nevzdržna.
4. člen (9. točka)	V deveti točki se v stavku »Med osnovne potrebe po energiji se štejejo zlasti stroški ogrevanja, priprave sanitarne vode, hlajenja, kuhanja in razsvetljave.« doda »mobilnosti«.	Pomemben faktor energetske revščine je t.i. mobilnostna revščina. Ker je promet največji povzročitelj emisij toplogrednih plinov izven trgovalnega sektorja, terja intenzivne in pospešene ukrepe, ki pa ne smejo iti na račun ranljivejših skupin tako, da bi poglobljali mobilnostno revščino. Menimo, da je potrebno mobilnostno revščino pridružiti opredelitvi pojma energetske revščine, ker je tako obravnavana tudi v okviru socialnega načrta v 16. členu.
4. člen (dodatno)	V prvem odstavku se doda pojem »podnebni dialog: je oblika sodelovanja različnih interesnih skupin (posebej tudi ranljivih skupin in mladih), lokalnih skupnosti in javnosti (splošne, zainteresirane in strokovne) pri razpravi o načrtovanju in odločanja o ukrepih blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, vključno z vprašanjem pravičnega prehoda v podnebno nevtralno družbo«	Podnebni dialog je omenjen v 6. členu, nikjer pa ni opredeljen, niti nadalje določen in razdelan. Podnebno upravljanje je bilo doslej šibka točka izvajanja podnebnih ukrepov v Sloveniji. Za učinkovito upravljanje pa je potrebna tudi družbena sprejemljivost ukrepov in glede na urgentnost ukrepanja stalen dialog med družbenimi interesnimi skupinami, strokovno in splošno javnostjo. Zato mora zakon določiti tudi načine participacije javnosti. Podnebni dan je samo ena izmed oblik takega podnebnega dialoga. Na potrebnost podnebnega dialoga odredajo tudi Uredba EU 2018/1999 v 11. členu, ki ga dopolnjuje 13. člen Evropskih podnebnih pravil. Slednja posebej pa 9. členu spodbujajo tudi

		<p> vključujoč in dostopen proces sodelovanja tudi na nacionalni ravni (pa tudi na regionalni in lokalni ravni) s socialnimi partnerji, akademskimi krogi, poslovno skupnostjo, državljani in civilno družbo, za izmenjavo najboljše prakse in opredelitev ukrepov, ki bodo prispevali k doseganju podnebne nevtralnosti.</p>
<p>4. člen (dodatno)</p>	<p>V prvo točko 4. člena predlagamo vključitev še dveh pojmov in njunih sledečih opredelitev:</p> <p>Podnebna neenakost: neenakost v ogljičnem odtisu, v zmožnostih za prilagajanje na posledice podnebnih sprememb ter v zmožnostih za participacijo v zelenem prehodu med skupinami prebivalstva glede na dohodkovni in premoženjski položaj.</p> <p>Pravični prehod: prehod v podnebno nevtralno družbo, ki temelji na prepoznavanju podnebnih in širših družbenih neenakosti ter zagotavlja, da podnebni ukrepi obstoječih dohodkovnih in premoženjskih neenakosti med skupinami prebivalstva ne poglobljajo, temveč jih zmanjšujejo, odpravljajo energetske in prevozne revščino ter vsem prebivalkam in prebivalcem omogočajo participacijo v prehodu v podnebno nevtralno družbo in pri prilagajanju na posledice podnebnih sprememb.</p>	<p>Kljub neizpodbitnim dejstvom o obstoju velikih ogljičnih in drugih podnebnih neenakosti med skupinami prebivalstva glede na dohodkovno in premoženjsko stanje (Global carbon inequality over 1990–2019 Nature Sustainability; IEA; Carbon inequality era, Slovenia - WID - World Inequality Database), osnutek podnebnega zakona tega ne prepozna. Ker menimo, da je to predpogoj za udejanjanje pravičnega prehoda v podnebno nevtralnost, predlagamo, da se pojem podnebnih neenakosti vključi v končno različico zakona v skladu s predlagano opredelitvijo. Prav tako v osnutku podnebnega zakona pogršamo opredelitev pravičnega prehoda v podnebno nevtralnost, brez katere je načelo o zagotavljanju pravičnega prehoda neoprijemljivo. Zato predlagamo, da se tudi pojem pravičnega prehoda vključi v končno različico zakona v skladu s predlagano opredelitvijo.</p>

		<p>Zeleni prehod se odvija v kontekstu podnebnih in drugih družbenih neenakosti, zato menimo, da mora biti pravični prehod temeljna usmeritev prehoda v podnebno nevtralno družbo in je pogoj za široko podporo in s tem uspešnost zelenega prehoda. Osnutek podnebnega zakona sicer pravični prehod na ravni načela omeni, vendar koncepta ne opredeljuje in konkretizira, s čimer države ne zavezuje k njegovemu udejanjanju. Po zadnjih razpoložljivih podatkih živi v Sloveniji več kot 100.000 ljudi (7,2 % gospodinjstev) v energetske revščini, več kot 250.000 ljudi pod pragom tveganja revščine, še mnogo več prebivalcev in prebivalk pa le malo nad tem. Prav tako najnovejše Svetovno poročilo o neenakosti 2022 kaže, da se dohodkovna in še mnogo bolj premoženjska neenakost v Sloveniji povečujeta ter da smo priča velikim razlikam v ogljičnem odtisu v odvisnosti od premoženjskih/dohodkovnih skupin, katerim prebivalci pripadajo. Menimo, da bi moral zakon podnebne in druge družbene neenakosti prepoznavati in Slovenijo zavezati k podnebnim ukrepom, ki materialnih (dohodkovnih in premoženjskih) neenakosti ne bodo še poglobljali, temveč jih bodo zmanjševali, odpravljali energetske ter prevozne revščine in vsem prebivalkam in prebivalcem omogočili</p>
--	--	--

		<p>participacijo v prehodu v podnebno nevtralno družbo.</p> <p>Primer: zdi se nam nesprejemljivo, da bi podnebni ukrepi rezultirali v povečevanju materialnih neenakosti, kot na primer velja za trenutno veljavni NEPN, katerega ukrepi znižujejo realni razpoložljivi dohodek 20 % gospodinjstev z najnižjimi dohodki in povečujejo dogodkovne neenakosti. Podnebni zakon lahko in mora po našem mnenju to preprečiti.</p>
<p>4. člen (dodatno)</p>	<p>V prvo točko 4. člena se doda definicija prevozne revščine:</p> <p>»Prevozna revščina je stanje, ko posameznik ali gospodinjstvo nima ustreznega prevoza do zanj ključnih storitev in dejavnosti ali si ga težko privošči«.</p>	<p>Menimo, da bi zakon moral poleg energetske revščine posebej izpostaviti tudi prevozno revščino, ki je sicer razmeroma neuveljaven pojem, kljub temu, da je v družbi prisotna že dlje časa. Nov ločen sistem trgovanja z emisijami (ETS BRT) bo še povečal težave ljudi z zadovoljevanjem njihovih osnovnih mobilnostnih potreb, saj si zaradi potencialne višje cene nizkoemisijskih vozil številni ne bodo mogli privoščiti prehoda na čistejše vire prevoza. Ker je namen Socialnega sklada po Uredbi 2023/955/EU naslavljanje tako energetske kot prevozne revščine je prav, da je v zakonu pojem prevozne revščine razložen in skozi besedilo zakona na relevantnih mestih posebej izpostavljen. Kot definicijo pojma predlagamo definicijo, ki je bila razvita v okviru projekta Prevozna revščina v Republiki Sloveniji in je prilagojena slovenskim razmeram. Alternativno se</p>

		lahko uporabi definicija iz Uredbe o vzpostavitvi socialnega sklada: »Prevozna revščina je stanje, ko posamezniki in gospodinjstva ne morejo kriti stroškov zasebnega ali javnega prevoza oziroma jih krijejo s težavo, ali da nimajo dostopa oziroma imajo le omejen dostop do prevoza, ki jim omogoča dostop do osnovnih socialno-ekonomskih storitev in dejavnosti, ob upoštevanju nacionalnega in prostorskega okvira«.
6. člen (tretji odstavek)	V tretjem odstavku se na koncu doda besedilo: »najmanj na način, kot določa ta zakon«.	Načelo vključevanja samo zase še ne pomeni tudi to načelo pa je treba operacionalizirati v nadaljevanju v skladu z Aarhuško konvencijo. V praksi izvršilna oblast redko izvaja to zakonsko načelo, če ni tudi konkretno razdelano nadaljnjih določbah zakona. Zato menimo, da je treba dodati predlagano besedilo, v nadaljevanju pa pri načrtovanju in določanju ukrepov tudi zagotoviti konkretne oblike sodelovanja. Tudi, če te že morebiti določa kakšna uredba EU, je za širšo javnost pomembno, da je Podnebni zakon tudi glede mehanizmov sodelovanja pregleden in celovit. Prav tako pa je potrebno poleg podnebnega dneva uvesti tudi permanentno obliko podnebnega dialoga.
7. člen	Prvo točko 7. člena naj se spremeni in razširi, tako da se glasi "Država udejanja družbeno sprejemljiv in pravičen	Trenutna vsebina 7. člena pravični prehod v podnebno nevtralnost omeni, vendar koncepta ne

<p>(prvi odstavek)</p>	<p>prehod na podnebno nevtralnno gospodarstvo, kar pomeni, da prepozna podnebne in širše družbene neenakosti ter zagotavlja, da podnebni ukrepi obstoječih dohodkovnih in premoženjskih neenakosti med skupinami prebivalstva ne poglobljajo, temveč jih zmanjšujejo, odpravljajo energetska in prevozna revščino ter vsem prebivalkam in prebivalcem omogočajo participacijo v prehodu v podnebno nevtralno družbo in pri prilagajanju na posledice podnebnih sprememb“</p>	<p>opredeljuje in konkretizira, s čimer države ne zavezuje k njegovemu udejanjanju. Predlagane spremembe in dopolnitev člena utemeljujemo na sledeč način. Po zadnjih razpoložljivih podatkih živi v Sloveniji več kot 100.000 ljudi (7,2 % gospodinjstev) v energetska revščini (Energetska revščina, 2022 (stat.si)), več kot 250.000 ljudi pod pragom tveganja revščine (Kazalniki dohodka, revščine in socialne izključenosti, 2022 (stat.si)), še mnogo več prebivalcev in prebivalk pa le malo nad tem, torej v stalni nesigurnosti in materialnih okoliščinah, ki ne omogočajo dostojnega življenja. Prav tako najnovejše Svetovno poročilo o neenakosti 2022 kaže, da se ta v Sloveniji povečuje (tako dohodkovna kot premoženjska) (Slovenia - WID - World Inequality Database) in da smo priča velikim razlikam v ogljičnem odtisu v odvisnosti od premoženjskih/dohodkovnih skupin, katerim prebivalci pripadajo - tudi v Sloveniji (Global carbon inequality over 1990-2019 Nature Sustainability; IEA; Carbon inequality era). Menimo, da bi moral podnebni zakon omenjene neenakosti prepoznavati in Slovenijo zavezati k podnebnim ukrepom, ki teh neenakosti ne bodo še poglobljali (kot jih na primer obstoječi NEPN, str. 211, preglednica 67), temveč jih bodo zmanjševali in udejanjanje zelenega prehoda omogočili vsem. To razumemo tudi kot pogoj za široko podporo in s tem uspešnost zelenega prehoda.</p>
------------------------	--	---

<p>za 9. členom dodatni člen</p>	<p>Za 9. členom se doda nov člen z naslovom »(načelo previdnosti in neškodovanja)«, ki glasi:</p> <p>»(1) Pri načrtovanju in izvajanju ukrepov blaženja podnebnih sprememb in prilagajanju nanje je potrebno predvidevati, preprečevati ali kar najbolj zmanjšati vzroke podnebnih sprememb in ublažiti njihove škodljive učinke. Kadar pa grozi resna ali nepopravljiva škoda, pomanjkanje popolne znanstvene zanesljivosti ne sme biti razlog za odlaganje teh ukrepov.</p> <p>(2) Ukrepe blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje je potrebno načrtovati in izvajati tako, da se bistveno ne škoduje drugim okoljskim ciljem in javnemu zdravju.«</p>	<p>Menimo, da sta previdnostno načelo in načelo nepovzročanja škode dve ključni vodili načrtovanja in izvajanja podnebnih ukrepov, ki izhajata že iz mednarodnega okoljskega prava. Zato ju je treba vključiti tudi v Podnebni zakon, ne glede na to, da previdnostno načelo sicer opredeljuje tudi Zakon o varstvu okolja. Na to usmerja tudi 9. točka preambule Evropskih podnebnih pravil in 3. točka 3. člena Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja. Načelo neškodovanja pa je na novo opredeljeno načelo Evropskega zelenega dogovora in je konkretizirano v 17. členu Uredbe (EU) 2019/2088.</p>
<p>10. člen (nov četrti odstavek)</p>	<p>Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki glasi: »Ministrstvo, ki pripravi strategijo, vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave strategije. Osnutek strategije pa z javnim naznanilom v svetovnem spletu obvesti javnost, kje je osnutek strategije dostopen, načinu in času dajanja mnenje in pripomb, ki ne sme biti krajši od 30. dni. Po izteku javne razprave ministrstvo preuči mnenja in pripombe javnosti in jih na primeren način upošteva pri pripravi strategije, v svetovnem spletu pa objavi obrazloženo stališče, v katerem se opredeli do mnenj in pripomb javnosti ter navede razloge za njihovo upoštevanje oziroma neupoštevanje.«</p>	<p>Gre za konkretizacijo načela vključevanja javnosti. Zakon o varstvu okolja določa kot splošno obveznost vključevanja le pri pripravi predpisov, zato je potrebno v Podnebnem zakonu to specifično določiti, ne glede na to, da okvirno obveznost sodelovanja določa že uredba EU 2018/1999.</p>

<p>11. člen (nov tretji odstavek)</p>	<p>Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki glasi: »“(3) Ministrstvo, ki pripravi NEPN, vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave NEPN. Osnutek NEPN pa z javnim naznanilom objavi v svetovnem spletu in obvesti javnost o dostopnosti osnutka NEPN ter o načinu in rokih dajanja mnenj in pripomb, ki ne sme biti krajši od 30. dni. Po izteku javne razprave ministrstvo preuči mnenja in pripombe javnosti in jih na primeren način upošteva pri pripravi NEPN, v svetovnem spletu pa objavi obrazloženo stališče, v katerem se opredeli do mnenj in pripomb javnosti ter navede razloge za njihovo upoštevanje oziroma neupoštevanje.«</p> <p>Četrty in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.</p>	<p>Smiselno enako kot pri 6. in 10. členu.</p>
<p>11. člen (tretji odstavek)</p>	<p>V tretjem odstavku se doda besedilo »in so pravno zavezujoči«.</p>	<p>Konkretni sektorski cilji morajo biti določeni. Če ti niso določeni v samem zakonu (kot to določa npr. nemški podnebni zakon), so lahko določeni tudi v NEPN. Zaradi velikega implementacijskega deficita izvajanja NEPN doslej, je nujno njegovo izvajanje normirati tudi v smislu pravno zavezujočih ciljev. Če cilji NEPN niso pravno zavezujoči, to pomeni, da se odločevalci in politiki (še vedno) niso pripravljene zavezati k izpolnjevanju podnebnih ciljev.</p>
<p>12. člen (drugi odstavek)</p>	<p>Drugi odstavek naj se spremeni tako, da se glasi: »Ministrstva, ki so zadolžena za izvajanje ukrepov, določenih v NEPN, določijo koordinatorskega v okviru sekretariata ministrstva, ki je zadolžen za koordinacijo</p>	<p>Koordinator je zelo dobrodošel institut strukture za izvajanje ukrepov podnebne politike. Zato menimo, da sodi v III. poglavje. Menimo, da bi morala biti z zakonom določena tudi njegova</p>

	<p>učinkovitega izvajanja ukrepov, določenih v NEPN in za izvajanje 13. in 21. člena tega zakona.«</p> <p>Člen naj se prestavi v poglavje III.</p>	<p>pozicija v okviru organizacije ministrstva na način, da bi imela določena pooblastila oz. sistemsko vlogo, ta pa bi bila po vseh ministrstvih izenačena. Tako mesto se mogoče zdi primerno v okviru sekretariata ministrstva, kot ga opredeljuje 15. člen Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih.</p>
<p>13. člen (nov tretji odstavek)</p>	<p>Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki glasi: » (3) Ministrstvo, ki pripravi NEPN, vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave strategije. Osnutek strategije pa z javnim naznanilom objavi v svetovnem spletu in obvesti javnost o dostopnosti osnutka strategije ter o načinu in rokih dajanja mnenj in pripomb, ki ne sme biti krajši od 30. dni. Po izteku javne razprave ministrstvo preuči mnenja in pripombe javnosti in jih na primeren način upošteva pri pripravi strategije, v svetovnem spletu pa objavi obrazloženo stališče, v katerem se opredeli do mnenj in pripomb javnosti ter navede razloge za njihovo upoštevanje oziroma neupoštevanje.«</p> <p>Četrty in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.</p>	<p>Smiselno enako kot pri 6. in 10. členu.</p>
<p>13. člen (četrty odstavek)</p>	<p>V četrtem odstavku se številka 10 zamenja s številko 5.</p>	<p>Prilagajanje mora biti zelo fleksibilno zato bodo vsaj manjše spremembe in usmeritve potrebe premisleka in sprememb v krajših časovnih obdobjih. Pričakujemo, da bo strategija zelo konkretna v svojih usmeritvah in bo njeno izvajanje pokazalo prednosti in slabosti</p>

		<p>posameznih usmeritev, ki jih bo treba prilagoditi dejanskim razmeram.</p>
<p>14. člen</p>	<p>Za 4. točko se dodata novi 5. in 6. točka, ki se glasita:</p> <p>» 5. akcijski načrt za sektorje pod 3. točko in urbana okolja;</p> <p>6. strateške usmeritve prilagajanja za urbana okolja</p> <p>Dosedanja 5 in 6. točka pa postaneta 7. in 8. točka.</p> <p>Doda se drugi odstavek, ki glasi: "Strategija prilagajanja podnebnim spremembam je lahko tudi sestavni del dolgoročne podnebne strategije."</p>	<p>V 15. členu je opredeljeno regionalno načrtovanje prilagajanja, pri čemer gre za teritorialno načrtovanje glede na specifične regije. Menimo, da je potrebno bolj konkretnije načrtovanje tudi na sektorski ravni in glede sektorskih ukrepov prilagajanja. Tako teritorialne in sektorske akcijske načrte določata že veljavna Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do 2050 (poglavje 5.5) in Nacionalni program varstva okolja do 2030 (poglavje 7.7), ki pa v tem delu nista bila izvedena. Zato je v skladu s Smernicami Evropske komisije o strategijah in načrtih držav članic za prilagajanje potrebno akcijsko načrtovanje ukrepov podnebnega prilagajanja tudi normirati z zakonom. Navedene smernice pa določajo kot sestavni del vsake strategije tudi akcijski načrt (korak 4). Ker je »teritorialni« akcijski načrt zajet v 15. členu, je potrebno strategiji dodati še »sektorski« akcijski načrt.</p> <p>Glede dodatne 6. točka pa sicer podpiramo regionalno načrtovanje ukrepov prilagajanja na podnebne spremembe, vendar imajo mesta in urbano okolje nasploh potrebe, ki so izrazito specifične in lokalno pogojene in jih regionalno</p>

		<p>načrtovanje prilagajanja ne more ustrezno nasloviti predvsem pa ne more zagotoviti ustreznega vključevanja lokalne skupnosti v proces priprave in izvajanje ukrepov. Ozelenjevanje naselij, blaženje vročinskih valov in drugih vremenskih ekstremov, zadrževanje padavinskih voda in ustvarjanje dostopnega javnega odprtega in grajenega prostora ter krajšanje razdalj med dejavnostmi v prostoru (mešanje rabe), ki so vsi potrebni za zagotavljanje javnega zdravja in dobrega počutja, družbene enakosti in povezanosti ter varnosti in kakovosti bivanja v prihodnosti ni možno na regionalni ravni ampak zadeva velike spremembe na ravni strateškega prostorskega in urbanističnega načrtovanja ter upravljanja na lokalni ravni. Strategija mora postaviti strateške usmeritve posebej za urbana okolja, akcijski načrt pa mora to podrobneje razčleniti.</p> <p>Menimo, da bi bilo primerno, da je blaženje in prilagajanje zajeto v enem strateškem dokumentu, ker je tako o blaženju kot o prilagajanju potrebno enovito razmišljati in načrtovati.</p>
15. člen	Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki glasi: »(6) Regionalna razvojna agencija, ki pripravlja Regionalni akcijski načrt prilagajanja Ministrstvo,	Smiselno kot pri 6. in 10. členu.

(šesti odstavek)	<p> vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave akcijskega načrta. Osnutek Regionalnega akcijskega načrta prilagajanja pa z javnim naznanilom v svetovnem spletu obvesti javnost, kje je osnutek akcijskega načrta dostopen, načinu in času dajanja mnenj in pripomb, ki ne sme biti krajši od 30. dni. Po izteku javne razprave Regionalna razvojna agencija in ministrstvo preučita mnenja in pripombe javnosti in jih na primeren način upoštevata pri pripravi akcijskega načrta, Regionalna razvojna agencija pa v svetovnem spletu objavi obrazloženo stališče, v katerem se predstavi opredelitev do mnenj in pripomb javnosti ter navede razloge za njihovo upoštevanje oziroma neupoštevanje.«</p> <p>Šesti in sedmi odstavek pa postaneta sedmi in osmi odstavek.</p>	
Za 15. členom nov člen	<p>Za 15. členom se doda nov 16. člen z naslovom (načrti blaženja in prilagajanja v mestnih občinah), ki glasi: »Mestna občina v okviru programa varstva okolja, ki ga pripravi v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja ali kot mestno podnebno strategijo načrtuje tudi ukrepe blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, pri čemer upošteva usmeritve dolgoročne podnebne strategije, NEPN, strategije prilagajanja podnebnim spremembam in regionalnega akcijskega načrta prilagajanja podnebnim spremembam. Navedene ukrepe pregleduje in posodablja vsakih 5 let.«</p>	<p>Čeprav podpiramo regionalno, ne pa občinsko načrtovanje ukrepov prilagajanja na podnebne spremembe, pa imajo mesta kot urbana okolja drugačne okoliščine, ki jih regionalno načrtovanje prilagajanja ne bo pokrilo. Poleg sektorskega in teritorialnega načrtovanja imamo v okviru slednjega še posebno načrtovanje za urbana okolja. To je skupno vsem mestnim občinam, zato je potrebno, da v okviru svojih obveznih programov varstva okolja, kot jih določa 75. člen Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) ali kot posebno strategijo, načrtujejo tudi konkretne ukrepe</p>

		blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.
16. člen	Za drugim odstavkom se doda odstavek, ki glasi: »(3) Ministrstvo, ki pripravi socialni načrt vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave načrta. Osnutek socialnega načrta pa z javnim naznanilom v svetovnem spletu obvesti javnost, kje je osnutek načrta dostopen, ter o načinu in času dajanja mnenj in pripomb, ki ne sme biti krajši od 30. dni. Po izteku javne razprave ministrstvo preuči mnenja in pripombe javnosti in jih na primeren način upošteva pri pripravi socialnega načrta, v svetovnem spletu pa objavi obrazloženo stališče, v katerem se opredeli do mnenj in pripomb javnosti ter navede razloge za njihovo upoštevanje oziroma neupoštevanje.«	Smiselno enako kot pri 6. in 10. členu.
Naslov III. poglavja	Naslov se spremeni tako, da glasi: »Organiziranost na področju podnebnih sprememb«	Menimo, da se pod tem naslovom združijo določbe zakona, ki govorijo o organizacijski strukturi za izvajanje podnebnih nalog poleg ministrstva. Zato smo predlagali tudi, da koordinator sodi sem, pa tudi podnebni dialog kot oblika sodelovanja pri načrtovanju in izvajanju podnebnih ukrepov.
Pred 19. členom nov člen	Pred 19. člen se umesti nov člen z naslovom (strukture za izvajanje podnebnih ukrepov), ki naj (opisno) opredeli naloge/vlogo ministrstva za podnebje in nosilce izvajanja ukrepov NEPN in akcijskega načrta kot dela Strategije	Poglavje o organizacijski strukturi za izvajanje ukrepov blaženja in prilagajanja bi morala na prvem mestu opredeliti glavno strukturo za izvajanje ukrepov blaženja in prilagajanja.

	<p>prilagajanja na nacionalni (horizontalni in sektorski) - ministrstva, ki so določena v teh dokumentih; ter nosilce na lokalni ravni (mestne občine za izvajanje podnebnih delov programa varstva okolja) in ostale občine glede ukrepov blaženja in prilagajanja.</p>	<p>Dosedanje navajanje v NEPN določenih ministrstev sploh »ni doseglo«. Jasno mora biti, da so ministrstva, ki so navedena v temeljnih operativnih akcijskih dokumentih (NEPN, predlagani akcijski načrt k strategiji prilagajanja) zavezana te ukrepe izvajati in so temelj podnebnega upravljanja. Sedaj so »ministrstva, ki so zadolžena za izvajanje ukrepov, določenih v NEPN« navedena le v 12. členu. Prav tako bi morale biti k izvajanju ukrepov blaženja in prilagajanja zavezane tudi lokalne skupnosti – mestne občine za izvajanje predlaganega podnebnega dela programa varstva okolja mestnih občin, svoj delež obveznosti pa morajo nositi tudi ostale občine.</p>
<p>19. člen</p>	<p>Naslov člena se spremeni tako, da se glasi: »(nevladne organizacije in zainteresirana javnost).</p> <p>Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi: »Za nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju podnebnih sprememb se štejejo nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju varstva okolja po zakonu, ki ureja varstvo okolja.«</p> <p>Drugi, četrti in peti odstavek se črtajo.</p> <p>Tretji odstavek, ki postane drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi: »Ministrstvo lahko glede projektov, ki jih sofinancira država, od občine zahteva, da pridobi</p>	<p>Menimo, da drobljenje statusov ni potrebno in da najširši pogled, tudi na podnebje, pokrivajo NVO, ki imajo status delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja. Je pa smiselno, da se v tem členu določijo tudi pravice NVO in druge zainteresirane javnosti glede pravnega varstva v skladu z 9. členom Aarhuške konvencije. Podnebni zakon namreč predstavlja neposredno izvajanje ustavne pravice do zdravega življenjskega okolja in jo na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje podrobneje določa in s tem, ko določa cilje, načrte, ukrepe in nosilce, tudi specificira. To pomeni, da so to specificirane pravice vsakogar do zdravega življenjskega okolja. Pravica sama pa je relativno »prazna«, če</p>

	<p>mnenje nevladne organizacije iz prvega odstavka glede vprašanj, povezanih s področjem in območjem njenega delovanja.«</p> <p>Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi: »Nevladne organizacije iz prvega odstavka, nevladne organizacije, ki ima status delovanja v javnem interesu na področju ohranjanja narave in urejanja prostora lahko od vlade zahtevajo izvedbo ukrepov NEPN, akcijskega načrta strategije prilagajanja in regionalne strategije prilagajanja, ki se ne izvajajo. Na podlagi zahteve mora vlada ukrepe izvesti ali pa izdati odločbo o zavrnitvi predloga z utemeljitvijo. Zoper to odločbo pa je možen upravni spor.</p> <p>Doda se nov četrti odstavek: "Nevladne organizacije iz tretjega odstavka in civilne iniciative, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja varstvo okolja lahko zahtevajo od občinskega sveta mestne občine, da izvede ukrepe blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje iz programa varstva okolja. Na podlagi zahteve mora občina ukrepe izvesti ali pa izdati odločbo o zavrnitvi predloga z utemeljitvijo. Zoper to odločbo je možen upravni spor.«</p>	<p>ni zagotovljeno tudi njeno pravno varstvo. Varstvo je zagotovljeno subjektom glede na ureditev Zakona o varstvu okolja, na poseben način tako, da lahko z zahtevkom opozorijo vlado na neizvajanje dogovorjenih ukrepov, vlada pa ima potem tudi možnost ukrepati ali v primeru neutemeljene zahteve, to zavrniti. Podobno je urejeno pravno varstvo glede okoljske škode (168. člen ZVO-2).</p>
<p>20. člen (drugi odstavek)</p>	<p>V drugem odstavku se 1. točka spremeni tako, da se glasi: »Državni zbor obravnava podnebno ogledalo in podnebno ogledalo prilagajanja podnebnim spremembam in mnenje podnebnega sveta na podnebni ogledali.«</p>	<p>Državni zbor naj na podnebni dan obravnava tudi ogledalo prilagajanja na podnebne spremembe. Ker že sicer z ukrepanjem prilagajanja v Sloveniji zaostajamo, prav tako tudi ni obsežnega pritiska s strani predpisov EU na nacionalno prilagajanje, kot je to določeno za blaženje podnebnih</p>

		<p>sprememb, je potrebno prilagajanje tudi na podnebni dan postaviti ob bok blaženju podnebnih sprememb.</p> <p>Glej tudi pripombo in obrazložitev k 72. členu.</p>
Za 20. členom nov člen	<p>Za 20. členom se doda nov člen z naslovom (podnebni dialog), ki glasi:</p> <p>»(1) Naloga podnebnega dialoga je razprava o scenarijih podnebne in energetske politike ter strategijah, politikah in ukrepih blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje za pravičen prehod v podnebno nevtralno družbo.</p> <p>(2) Podnebni dialog na pobudo in v organizaciji ministrstva poteka najmanj enkrat letno v obliki srečanja udeležencev podnebnega dialoga, kot so opredeljeni v 4. členu tega zakona in sicer pred dnevom za podnebne spremembe. Lahko poteka v obliki enega ali več srečanj po različnih regijah.</p> <p>(3) Na srečanju podnebnega dialoga se lahko oblikujejo priporočila, ki se predložijo Podnebnemu svetu, vladi in državnemu zboru.«</p>	<p>Podnebni dialog, ki je omenjen v 6. členu, opredeljen pa mora biti tudi med pojmi, mora biti tudi konkretiziran. Glede na pomembnost družbene sprejemljivosti podnebnega ukrepanja ter angažiranja znanja in informacij različnih deležnikov in javnosti je pomembno vsaj enkrat letno opraviti širšo družbeno razpravo, v katero naj se vključijo različni deležniki tako na nacionalni, kot lokalni ravni, nosilci različnih podnebnih ukrepov, predvsem pa tudi civilna družba.</p>
Za 20. členom nov člen	<p>Za 20. členom se doda nov člen z naslovom (strokovna podpora občinam pri lokalnem podnebnem upravljanju), ki se glasi: "Strokovno podporo občinam pri načrtovanju in izvajanju ukrepov blaženja podnebnih sprememb in</p>	<p>Večina občin, razen metnih občin je premajhnih in kadrovske podhranjenih, da bi lahko učinkovito načrtovali in izvajali potrebne podnebne ukrepe na</p>

	<p>prilagajanja, predvsem ozelenjevanja in ravnanja z zelenimi površinami nudijo regionalne razvojne agencije (varianta lokalne energetske agencije).«</p>	<p>svojem lokalnem območju. Zato je pomembno, da dobijo strokovno podporo pri blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, posebej tudi glede ozelenjevanja in blaženja učinkov podnebnih sprememb v urbanih okoljih.</p>
<p>21. člen (tretji odstavek)</p>	<p>Začetek besedila tretjega odstavka se spremeni tako, da se glasi: »Če cilji NEPN iz 11. člena in cilji iz prvega odstavka tega člena v preteklem letu niso bili doseženi, ...«</p>	<p>Akcijski načrt urgentnega ukrepanja za nadomestitev zaostajanja pri izvajanju ukrepov in doseganju podnebnih ciljev se mora naslanjati tudi na ključni operativni načrt ukrepov blaženja - NEPN, saj je ravno slabo izvajanje tega v preteklih letih botrovalo počasnejšemu napredku Slovenije pri blaženju podnebnih sprememb. Poleg tega je ta akcijski načrt namenjen takojšnjemu in urgentnemu reagiranju, kar pa zgubi svoj smisel, če se to nanaša na predpreteklo leto. Podnebno ogledalo se bo izvajalo vsako leto in bo lahko dobra strokovna podlaga za ta instrument kriznega upravljanja. Obstoječe besedilo tretjega odstavka je nejasno glede tega, na katere cilje se nanaša.</p>
<p>24. člen (tretji in sedmi odstavek)</p>	<p>Tretji in sedmi odstavek se črtata.</p>	<p>Nakupovanje dodeljenih letnih emisij ni sprejemljivo s stališča poštenosti do bodočih generacij, saj s tem prelagamo problem na njih. Povsem nesprejemljivo po našem mnenju pa je,</p>

		da bi jih kupovali iz sredstev Podnebnega sklada, ki je namenjen financiranju ukrepov blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, ne pa financiranju prelaganja učinkovitega ukrepanja na bodoče generacije.
28. člen	Dodatna osmi in deveti odstavek. Členu se dodata dva nova odstavka, ki se glasita: (8) V primeru prenehanja delovanja naprave se količina emisijskih kuponov iz prvega odstavka tega člena v letu po prenehanju delovanja naprave zmanjša za količino povprečja emisij iz prvega odstavka 61. člena tega zakona, in sicer v obdobju petih let pred prenehanjem delovanja naprave. (9) Ministrstvo v skladu s predpisom EU iz četrtega odstavka tega člena obvesti Evropsko komisijo o količini povprečja preverjenih emisij iz prejšnjega odstavka.	Emisijski kuponi, ki so predvideni za dražbo za naprave, ki ne delujejo, bi brez izvetja s trga lahko izkrivljali ceno emisijskih kuponov in s tem vplivali na učinkovitost sistema trgovanja. Izvzem takšnih kuponov s trga močno spodbuja tudi Direktiva ETS.
30. člen (tretji odstavek)	V tretjem odstavku se besedilo 2. točke spremeni tako, da glasi: »ukrepi za pospešitev primarno javnega potniškega prometa in ukrepov za spodbujanje prehoda na javni prevoz in izboljšanje multimodalnosti, sekundarno pa za uporabo brezemisijskih vozil ali za finančno podporo za uvajanje popolnoma interoperabilne oskrbovalne in polnilne infrastrukture za brezemisijska vozila ali za finančno podporo za obravnavanje družbenih vidikov v zvezi z uporabniki prevoza z nizkim in srednjim dohodkom.«	Primarno financiranje brezemisijskih vozil ni družbeno pravično in bo poglobljalo mobilnostno revščino in družbeno neenakost. Rešitev je v primarni podpori razvoju javnega potniškega prometa in spodbujanju prehoda na JPP. Sekundarno sledijo lahko ukrepi podpore brezemisijskim vozilom.

<p>30. člen</p>	<p>Besedilo 2. točke se dopolni tudi s »strokovno podporo občinam pri prilagajanju«</p> <p>Besedilo 6. točke se črta.</p> <p>Besedilo 13. točke se glasi: "financiranje podnebnih ukrepov v ranljivih tretjih državah, tudi za prilagajanje na učinke podnebnih sprememb, z upoštevanjem nadaljnjega povečevanja mednarodnega podnebnega financiranja v teh državah."</p> <p>Besedilo 16. točke se črta.</p> <p>Doda se točka, ki se glasi: "Financiranje ukrepov Socialnega načrta za podnebje v višini 50% delu nacionalnega prispevka k Socialnem skladu po Uredbi 2023/955/EU."</p>	<p>Glede druge točke glej obrazložitev k (drugemu) predlogu dodatnega člena za 20. členom.</p> <p>Glede 6. točke smo mnenja, da je podpiranje tehnologij zajemanja in shranjevanja CO2 (CCS) v nasprotju z 2. točko 78. člena. Tehnologije CCS namreč omogočajo nadaljno rabo fosilnih goriv, poleg tega se elektrarne na trda goriva zapirajo, industrija pa ima na voljo druge vire financiranja.</p> <p>Glede 13. točke: ali je "mednarodno podnebno financiranje" vseobsegajoč termin ali samo ena od oblik finančne pomoči v luči podnebne krize in je v tem primeru treba točko razširiti?</p> <p>Glede 16. točke smo taki ureditvi nevladne organizacije nasprotovale že v okviru vključevanja te spremembe v ZVO-2. Menimo, da se mora industrija pospešeno zmanjševati emisije TGP in ima za to na voljo tudi finančne mehanizme EU skladov.</p> <p>Glede dodatne točke pa mora zakon predvideti tudi finančno podporo izvajanju Socialnega načrta za podnebje iz 16. člena in zagotoviti vsaj 50% nacionalnega financiranja. Kot vir, ki bo zadostil tem potrebam vidimo v Podnebni sklad preusmerjeno CO2 dajatev.</p>
-----------------	---	---

31. člen	Člen se črta	Glej obrazložitev k črtanju 16. točke pri 30. členu.
72. člen (prvi odstavek)	V prvem odstavku se črta beseda »tretje«.	Glede na zaostajanje s prilagajanjem morajo biti tudi ukrepi prilagajanja pod enakim režimom spremljanja kot ukrepi blaženja. S tem se bo skrbelo za njihovo pospešeno izvajanje in preprečevanje večje materialne škode iz ponavljajočih naravnih nesreč (suše, poplave, požari).
73. člen	Člen naj se prestavi v III. poglavje.	Tudi ta javna služba je pomemben del organiziranosti za podnebno upravljanje.
75. člen	Prvi odstavek naj se dopolni z metodologijo, ki je podlaga za oblikovanje informacij.	Iz prvega odstavka ni jasno, kako se generirajo podatki, ki jih je treba predstaviti javnosti na podlagi katere metodologije oziroma standarda so oblikovani ti podatki.
76. člen	V prvem odstavku se doda točka (npr. med točko 3 in 4): "z okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida"	

<p>77. člen</p>	<p>Predlagamo, da se besedilo 77. člena spremeni tako, da se glasi:</p> <p>“(1) Prihodki od okoljske dajatve za ~~onesnaževanje zraka~~ z emisijø ogljikovega dioksida so prihodek proračuna Republike Slovenije kot namenska sredstva.</p> <p>(2) Zavezanec ali zavezanka (v nadaljnjem besedilu: zavezanec) za plačilo je oseba, ki ~~povzroča onesnaževanje zraka z~~ emisijøe ogljikovega dioksida. (3) Vlada podrobneje določi osnovo za obračun dajatve, povzročitelje ~~onesnaževanja~~ emisij, način izračuna, obračunavanja, odmere, in plačevanja okoljske dajatve, merila in pogoje za oprostitev plačila, vračilo že plačane okoljske dajatve ter izjeme, ko se okoljska dajatev ne plačuje.”</p> <p>Predlagamo, da se doda (1) do (4) odstavek 3.člena Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida. Poleg tega se doda odstavek, ki se glasi:</p> <p>“Znesek na enoto obremenitve iz prejšnjega odstavka bo najmanj EUR 30 v letu 2025, nato pa se povečuje za 5 EUR na leto, dokler v letu 2030 ne doseže 55 EUR. Višji znesek na enoto obremenitve lahko določi Vlada</p>	<p>CO2 ni 'onesnaževalo' analogno s PM delci in drugimi emisijami, temveč je toplogredni plin.</p> <p>Prednost obstoja CO2 takse (do leta 2030) namesto sistema trgovanja je v tem, da ustvarja gotovost glede cenovnega signala za proizvodnjo in malo industrijo. To pa ne velja, ko lahko vlada zgolj z uredbo spremeni davčno stopnjo. Zato je pomembno, da minimalne cene določimo dovolj vnaprej.</p> <p>Trenutna davčna stopnja 17,30 EUR na enoto onesnaževanja je daleč pod stroškom izogibanja, ki znaša nad 100 EUR. Glede na to, da je potrebna socialno pravična postopna uvedba višjih davkov na CO2 in da sistem ne bi smel biti veliko dražji od predvidenih EUA cen ETS2, da bi se izognili uhajanju (davčni turizem) v sosednje države, predlagamo zelo skromne cene. od 30 do 55 EUR.</p>
-----------------	---	--

	Republike Slovenije s sklepom, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.	
78. člen (drugi odstavek)	V drugem odstavku naj se opredeli tudi za katere proračunske odhodke in davčne izdatke gre oziroma vzpostavi vsebinska podlaga za njihovo določitev.	Določilo je zelo dobrodošlo, vendar mora biti izvedljivo. Čeprav je njegovo učinkovanje odloženo na 1.1.2026 ne sme priti do situacije, da ne bo izvršljivo, ker zakonska podlaga ne bo dovolj določna. Ti proračunski odhodki in davčni izdatki morajo biti določljivi, najverjetneje v podzakonskem predpisu, razen, če so že kje določeni (na EU ali nacionalni ravni) in se je možno sklicevati nanje.
78. člen (drugi odstavek)	Predlagamo odstranitev omembe Uredbe EU o taksonomiji.	Uredba EU o taksonomiji je pomembna za zasledovanje okoljskih in podnebnih ciljev, vendar med primerne naložbe umešča tudi vire jedrske in plinske energije, čemur nasprotujemo v kontekstu obnovljivih ali trajnostnih virov energije.
80. člen (drugi odstavek)	Drugi odstavek se spremeni tako, da glasi: »V fazi priprave projektov iz prejšnjega odstavka, katerih izvedba naj bi imela pomemben vpliv na podnebje, mora biti izvedena analiza, s katero se ugotavlja, kako je možno	Besedilo drugega odstavka v sedanji obliki negira besedilo prvega odstavka. Projekti, ki so financirani z javnim denarjem morajo prispevati k

	<p>želeni cilj z drugim projektom ali drugačno zasnovo projekta doseči brez negativnih oziroma s pozitivnimi vplivi glede prispevanja k ciljem NEPN in bo podnebno odporen.«</p>	<p>podnebnim ciljem in nikakor ne smejo imeti negativnih vplivov na podnebje.</p>
Nov člen	<p>Predlagamo nov člen "izpolnjevanje mednarodnih zavez in krepitev mednarodne solidarnosti", ki vključuje sledečo vsebino: "Slovenija prepoznava svojo vpetost v del sveta, ki zgodovinsko gledano nosi največjo odgovornost za podnebno krizo, njene posledice pa v največji meri občutijo številne države globalnega juga, ki zanjo niso odgovorne in imajo hkrati slabe finančne in tehnološke zmožnosti za prilagajanje nanjo. Zato bo Slovenija dosledno izpolnjevala mednarodne zaveze finančne pomoči ranljivim državam za blaženje podnebnih sprememb, prilagajanje nanje ter kritje izgub in škode (sklad za izgube in škodo) in nasploh krepila mednarodno solidarnosti v luči podnebne krize;</p>	<p>V luči podnebne pravičnosti je bistvena tudi mednarodna solidarnost. Slovenija je že po Okvirni konvenciji in Pariškem sporazumu dolžna zagotoviti mednarodno solidarnost, ki v Zakonu ni izpostavljena v zadostni meri.</p>
85. člen	<p>Predlagamo, da se kot drugi odstavek doda: "Eko sklad pridobiva sredstva za izvajanje programa učinkovite rabe energije, tudi s prostovoljnimi vplačili prispevkov za povečanje energetske učinkovitosti upravičencev do finančnih spodbud, ki jih vplačniki nakažejo neposredno Eko skladu. Eko sklad lahko za tako pridobljena vplačila izda potrdila o doseženih prihrankih energije oz. potrjenem znižanju emisij toplogrednih plinov skladno z višino vplačila."</p>	<p>Menimo, da bi bilo koristno, da podjetja z novimi ESG regulativami ali pa proaktivni posamezniki možnost vplačevanja prostovoljnih prispevkov v Eko sklad, ki jim tudi preko izdajo potrdil o doseženih prihrankih energije oz. potrjenem znižanju emisij toplogrednih plinov skladno z višino vplačila. Podoben sistem obstaja v Španiji (MITECO) in Italiji (Crediti di sostenibilità).</p>

87. člen	Predlagamo, da se četrto točko tega člena spremeni tako, da se glasi: "(4) Višina in pogoji spodbude se lahko v posamezne javnem pozivu ali javnem razpisu določijo različno, glede na materialni položaj vlagatelja, ali glede na dosežene prihranke energije, ki jih je vlagatelj dosegel s prostovoljnim vplačilom prispevka za povečanje energetske učinkovitosti upravičencev do finančnih spodbud na podlagi 2. odstavkom 85. člena tega zakona."	Ta prostovoljni ukrep je komplementaren ostalim virom financiranja Eko sklada in razvija kulturo vlaganj v energetske učinkovitost. Hkrati pa na učinkovit in transparenten način ponudi alternativo obstoječim shema kompenzacije CO ₂ , ki so transparentne, zavajajoče in škodljive. Hkrati predlagamo, da se prispevek vplačnikov ovrednoti tudi s potencialno večjimi finančnimi spodbudami Eko sklada.
109. člen (1. odstavek)	Uvodni del besedila prvega odstavka se spremeni tako, da se glasi: »(1) Če energija iz pogonskih biogoriv in drugih tekočih biogoriv, ki ne izvirajo iz poljščin za živila in krmo , in biomasnih goriv ter električne energije iz biomasnih goriv izpolnjuje trajnostna merila in merila za prihrank emisij toplogrednih plinov iz prejšnjega člena, se lahko uporablja za namene:«	Kljub zaostitvi ciljev v EU znotraj direktive o obnovljivih virih energije (REDIII) za promet, lahko države izberejo, da za doseganje OVE v prometu ne gredo na pot biogoriv. Biogoriva prve generacije na osnovi poljščin/hrane povzročajo deforestacijo in uničenje ekosistemov, zmanjšujejo biodiverzitetu ter so ob upoštevanju posredne rabe zemljišč bolj škodljiva za podnebje kot fosilna goriva. Poleg tega poglobljajo prehransko krizo in povečujejo lakoto v svetu. Izsledki študije, ki jo je izvedel nemški Inštitut za energetiko in okolje, kažejo, da je za pridelavo poljščin za biogoriva, ki so porabljena v Evropi, potrebnih 9,6 milijonov hektarjev zemljišč – to je več kot površina otoka Irske, oziroma 5,3 milijonov hektarov, če upoštevamo proizvodnjo soproizvodov, predvsem krme za industrijsko živinorejo. Zato predlagamo, da se z dikcijo tega člena iz uporabe izločijo ta najbolj sporna biogoriva.

<p>Splošen komentar</p>	<p>Predlagamo, da ali se v celotnem besedilu zakona ali tam, kjer se ne navezuje neposredno na CO2 takso, nadomesti 'onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida' tako, da se v 4. členu, točki 48, zapiše:</p> <p>”»Tona ekvivalenta ogljikovega dioksida« je ena metrična tona ogljikovega dioksida ali količina drugega toplogrednega plina, ki ima enak potencial globalnega segrevanja ozračja.”</p> <p>V nadaljevanju je pri zapisu CO2 vselej mišljen CO2 ekvivalent ali je jasno zapisano, da gre samo za CO2.</p>	<p>CO2 ni edini toplogredni plin, Podnebni zakon pa mora po našem mnenju obravnavati vse pline, ki segrevajo ozračje.</p>
-------------------------	---	---

Podnebni program financirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje, podnebje in energijo in Eko sklada j.s.

**MREŽA ZA
PROSTOR**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

EKO SKLAD
SLOVENSKECI OKOLJSKI
SKLAD